

Lapsivaikutusten ennakointi ja arviointi

Stakes Jyväskylän alueyksikkö
Erikoistutkija Liisa Heinämäki

Lapsivaikutukset PARAS-hankkeen aluevaiheessa

YK:n lapsen oikeuksien sopimus (1991)

- Suomea oikeudellisesti sitova ihmisoikeusinstrumentti
- Lapsen etu otettava ensisijaisesti huomioon kaikissa julkisissa toimissa

Huomioitavia näkökulmia

- Lasten tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu palveluita järjestettäessä (Perustuslaki 6§)
ikäluokkien pieneneminen tuo erityisiä tarpeita
- Erityistä tukea tarvitsevien lasten palveluiden ja osaamisen organisointi alueellisesti
lastensuojelu, erityisopetus ja –päivähoito, oppilashuolto

Hallitusohjelma / lapsipoliittinen ohjelma

PARAS –uudistus: lapsivaikutusten arviointi

- kaikissa lapsia koskevissa yhteiskunnallisissa toimenpiteissä ja päätöksissä
- toimenpiteiden ja ratkaisujensa pohjana tieto niiden vaikutuksista lapsiin
- peruskysymyksiä
 - millaisia vaikutuksia lapsen/lapsiryhmän/lapsiväestön hyvinvointiin
 - mitä hyötyjä/haittoja lapsen hyvinvoinnille

Valtakunnallinen tukirakenne lapsivaikutusten arvioinnille

Ohjauksellinen tuki

- Stakesin opas (Taskinen) ”Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arvioiminen”
- Sosiaalialan kehittämishankkeen hankerahoitus (Äänekoski)

Arviointi- ja kehittämisprosessien koordinointi

- kehittämishankkeiden tulosten kokoaminen
esim. Kuntaliiton LapsiArvi
esim. Keski-Suomen seudun kehittämisprosessi
- alueelliset seminaarit

Vastuutahot

- STM / Stakes / Sosiaalialan osaamiskeskukset

Äänekosken prosessi

- Ensimmäinen lapsivaikutusten ennakoinnin kokonaisprosessi
 - Ainutlaatuinen myös kuntaliitostaustan vuoksi
 - STM seuraa tiiviisti; hanke on ainoa kuntatason kehittämisprosessi
- Ensisijaisesti Äänekosken oma prosessi
 - etenee kaupungin omien tavoitteiden ja reunaehtojen mukaan
 - samalla hyödyttää valtakunnallisen aineiston kehittämistä
- Kokemuksista hyödytään ja ne kiinnostavat

Itsearviointin tavoitteena

- Kiinnittää päätöksentekoprosessissa huomiota siihen, miten lasten ja lapsiperheiden palveluiden kokonaisuus huomioidaan
 - Mille tiedolle päätökset perustuvat? miten kokonaisuus haetaan?
 - Keskustelualoitteet ja –tilaisuudet olennaisia tuotoksia, niiden pohjalta syntyy ajan mittaan työtapojen mallinnuksia ja kehittämistä
- Tarjota kunnille työtapaa, -materiaali ja tuotos joka on..
 - omiin toimintarakenteisiin sitoutuva ja niitä kehittävä
 - toteutettavissa mahdollisimman vähin irrallisoin toiminnoin
 - kokonaisnäkemystä lisäävä
 - konkreettinen ja kunnan palveluita hyödyttävä

Hankkeen materiaali

Hankkeen aikana pilotoidaan esiselvitysvaiheessa (2006-2007) kehitettyä materiaalia

- materiaalia työstetään edelleen hankkeen kokemusten mukaan
- Stakes julkaisee aineiston keväällä 2007 (TerveSos Jyväskylässä, julkaisija Maria-Kaisa Aula)
- JAMK kehittää aineiston ja Äänekosken kokemusten pohjalta koulutusta